

La societat davant l'odontopediatre

J.M. Ustrell i Torrent i J.R. Boj i Quesada

Facultat d'Odontologia. Divisió de Ciències de la Salut. Universitat de Barcelona.

La primera vegada que els professionals es preocupen de la salut dental del nen és en el segle XVIII, quan Bunon publica els seus estudis sobre la relació existent entre la dieta i la mineralització de les dents. L'odontopediatria, com a especialitat, es defineix com la ciència que s'ocupa de les malalties dentals dels nens i té, com a objectius, cuidar i tractar els processos patològics associats a la boca, aconseguir la confiança del nen perquè accepti el tractament i guiar el nen i els seus pares cap a aquells bons hàbits destinats a controlar la patologia bucal.

Des d'aquest editorial volem dirigir-nos a pares i a educadors perquè tinguin la informació de com veu el nen l'odontopediatre. Ens basem en l'opinió que, abans de realitzar qualsevol tractament, és necessari que s'estableixi una bona relació entre ambdós. Ens interessa conèixer què sap el nen de la seva boca i de les seves dents, del tractament i de nosaltres mateixos. Hem d'aconseguir que vegi en nosaltres aquell amic que l'ajudarà. Podríem dir que és aquí on comença la veritable prevenció.

Hem estudiat un total de 85 redaccions que responien a la pregunta genèrica: què opines del teu dentista? La mostra s'ha realitzat en un grup escolar del centre públic Emili Vallès d'Igualada (Anoia), ciutat que té una població de 35.825 habitants (1990) amb un nivell socio-econòmic mig-alt. Dels que van contestar, 42 eren nenes i 43 nens, l'edat dels quals es distribuïa en dos grups, un de 9 i un altre de 10 anys. De les seves respostes, se'n desprenen els següents resultats: a) tres quartes parts dels nens de 9 i 10 anys han visitat alguna vegada el dentista; b) quasi un 10 % comenta amb els seus pares els problemes dentals; c) la majoria considera positiva la feina del professional i demostra la necessitat d'amistat mútua; d) donen valor a una primera visita sense tractament; e) un 36 % no té por a ser tractat, encara que la mateixa proporció es queixa de patir dolor, i f) el 50 % coneix les càries, les seves causes i el seu tractament.

Arran d'aquests resultats, haurem de procurar introduir-nos en els aspectes psicològics de l'odontologia infantil, concretament en el camp de la conducta, i això ens portarà a una relació i a una cooperació millors.

Per valorar l'opinió del nen, hem realitzat una enquesta en diversos moments de la visita a l'odontopediatre. El 68 % dels nens ha anat alguna vegada al dentista, mentre que el 32 %, en cap ocasió, no ha estat visitat. D'aquests últims, el 3,1 % ha estat en una consulta dental acompanyant els seus pares i el 12,5 % els seus

germans. Un 9,3 % ha mostrat el seu interès en comentar amb els pares els problemes dentals.

Entre els adjectius que, dels que contesten (33 %), mereixen ser remarcats són, en primer lloc, "bo" i "positiu" (bo, perquè guareixen les dents), el segueixen "simpàtic", "amable", "amic" i "fabulós".

Altres qualificatius que han utilitzat, com són "útil", "intel·ligent", "important" i "honest", vénen a demostrar que, en general, hi ha una bona imatge del professional, en qui veuen el que "compleix amb la seva funció" o "treu el mal de boca"; hi ha qui es resigna perquè "és una mica bèstia, però és la seva obligació".

Es la primera visita la que valoren com a important i que els ajuda a tenir confiança; així ho demostren algunes de les seves opinions: "només em va mirar les dents", "em va fer com una fotografia", "em va dir que no mengés dolços" i "ara em rento les dents". Sembla que els consells i una primera visita són els millors elements de què disposem per tal que el nen confii en nosaltres.

Respecte a la por, ha contestat el 25 %; d'ells, la majoria (45,5 %) diu tenir *una mica de por*, sobretot la primera vegada. Un grup menor (18,1 %) diu que *sí que té por*, ja sigui per la injecció d'anestèsia o per causa dels forçaços. La meitat d'aquests, la tenen a causa de la por dels seus pares. Quasi tan nombrosos com els primers són els que *no tenen por* (36,3 %). Alguns confessen no tenir por, però sí estar lleugerament nerviosos, amb el propòsit de no estar-ho en la següent ocasió.

Sobre el dolor s'han pronunciat un 29 %; d'ells, la majoria (56 %) opina que *no fan mal*, però un grup també nombros (36 %) considera el contrari, que *sí que fan mal*, i d'altres (8 %) diuen que *a vegades fan mal*. Només en 2 casos es diu que *és molt el mal que fan*. Dues opinions ens donen idea del seu estat en el moment en què els causen dolor: "em va fer mal i sang", "em va fer mal amb l'anestèsia". Una minoria diu que alguna vegada fa mal. Però també opinen sobre aquest factor aquells que no han estat mai en una consulta, i en funció de la seva imaginació o de la dels altres.

El 50 % dels nens coneix la càries i el seu tractament. Parlen de malalties bucal o dentals, també de dents netes i sanes i que el dentista és qui ha de tenir-ne cura. El coneixement continua, amb un 25 %, en el dolor que produeix un flegmó dentari i l'extracció de la peça. És menor el nombre de nens (14,1 %) que coneix d'altres coses o especialitats com l'ortodòncia o la pròtesi.

Un 20 % coneix bé la feina del professional, i la valora; les seves opinions són aquestes: "gràcies a ells tenim les dents sanes i en el seu lloc, perquè coneixen molt bé les dents", "ajuden a millorar la vida", "vetllen perquè els nens no plorin". Un altre tipus de coneixement es refereix a la seva pròpia boca (14 %). Coneixen

el fluor, que les l·laminadures són causa de càries, i que la seva prevenci3 es fa amb la higiene (raspall i dentifrici); dos d'ells parlen d'una marca comercial. Potser la millor frase era que "les dents s3n part del cos i se n'ha de tenir cura".

En resum, el treball ha buscat els elements que el nen necessita, com a pacient odontol3gic, perquè el fet de tenir cura de les seves dents no sigui un càstig, i poder conèixer aquells factors que evitaran un trauma a l'infant a l'hora d'anar a la consulta dental.

BIBLIOGRAFIA GENERAL

- Barbería E. Proyecto docente para optar a la Plaza de Catedrático de Universidad, adscrita al Departamento de Profilaxis, Odontopediatría y Ortodoncia. Univ Compl Madrid 1989; 1,2:350.
- Davis MJ. Management of the pediatric patient. NY State Dent J 1989; 55: 6-8.
- Durant RH, Pierce KL, Powell BJ. Dentists' professional satisfaction with adolescent dentistry and its association with adolescent dental health behavior. J Adolesc Health Care 1989; 10:46-50.
- Queirolo F. Bases históricas para sustentar una buena odontopediatría. Avances Odontostomatol 1989; 5:639-644.
- Verheij H, der Horst G, Prins P. General method for analysing dentist-patient interaction. Community Dent Oral Epidemiol 1989; 17(4):173-176.